

«АСТАНА» ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚАРЖЫ ОРТАЛЫҒЫНЫҢ
БІРІНШІ ИНСТАНЦИЯСЫНДАҒЫ СОТЫНДА

28 наурыз 2024 жыл
№: AIFC-C/CFI/2024/0009 ic

Саринов Аян Толеуович мырза

Апеллянт

қарсы

(1) «KHAN TENGRI CAPITAL» ЖШС
(2) «APEX MANAGEMENT GP» ЖК

Жауапкерлер

ШЕШІМ

Сот Төрағасы:

Аса мәртебелі Малдон Лорды Бернетт

ШЕШІМ

1. Бұл шағымданушы/талапкердің судья сайма Ханиф КС - дің 2024 жылғы 1 ақпандағы № АІFC-C/SCC/2023/0042 бұйрығына шағымдануға рұқсат алу туралы өтініші. Судья өзінің бұйрығымен оның бірінші жауапкерге («Khan Tengri Capital» ЖШС) олармен еңбек шартын бұзу туралы талабын қанағаттандырды. Ол 2023 жылдың 1 қарашасынан бастап шартты бұзуды бұйырды және жалпы сомасы 6 702 415,77 теңгеге ақшалай сыйақы тағайындады. Бұл сома 2023 жылдың маусым-қазан айлары аралығында төленетін жалақыдан, Еңбек кодексінің 113(3) - бабына сәйкес айыппұлдан және пайдаланылмаған демалыс үшін төленетін ақшадан тұрады. Судья талапкер алған банктік несиеге байланысты зиянды өтеу туралы талапты қанағаттандырмады. Ол сондай-ақ талапкер әртүрлі сипаттаған моральдық зиянды өтеу туралы талапты қабылдамады, Дегенмен, шын мәнінде, оның айтуынша, оған «Khan Tengri Capital» ЖШС-нің шартта көзделген жалақысын төлемейтін туындаған азап пен азап туралы болды. Оның талабының бұл бөлігі өтемақыны талап ететін «моральдық азап» ретінде сипатталған бастапқы талап арыздағы «елестетілмейтін қиындықтарды өтеу туралы талап» бөліміне енгізілді.
2. Судья екінші жауапкерге («Apex Management GP» ЖК) қатысты барлық талаптарды қанағаттандырмады, бұл талапкердің олармен келісімшарттық қарым-қатынасы жоқ деген қорытындыға келді. Ол «Apex Management GP» ЖК оның «KHAN TENGRI CAPITAL» ЖШС-дегі жұмысымен бір мезгілде болжамды еңбек шарты жасалғанын мәлімдеді.
3. Шағымданушы 2024 жылғы 14 ақпандағы мәлімдемесінде жан-жақты дәлел келтірді. Жауапкерлер өз жауаптарын жауапкердің 2024 жылғы 6 наурыздағы апелляциялық шағым туралы егжей-тегжейлі хабарламасында берді.
4. «Apex Management GP» ЖК реттеуші органдардың мақұлдауын қажет ететін жаңа қаржылық қызмет көрсету компаниясы болды. «Khan Tengri Capital» ЖШС «APEX Management GP» ЖК қаржылық жоспарға айтарлықтай қызығушылық танытты. Судья өтініш берушінің «Khan Tengri Capital» ЖШС-мен қауымдастырылған қызметкер ретінде еңбек шарты оның чекті құруға және тіркеуге байланысты атқарған жұмысын қамтығанымен келісті «Apex Management GP». Ол сондай-ақ, егер шағымданушының дело қабылданса, ол екі түрлі жұмыс берушіде толық уақытты жұмыс істейтінін атап өтті.
5. Апелляцияға рұқсат беру туралы өтініш АХҚО сотының 29.6-Ережесіне сәйкес қаралуға тиіс және егер «апелляцияның табысқа нақты келешегі болса» немесе «апелляцияны қараудың тағы бір жақсы себебі болса» қанағаттандырылатын болады. 29.7 ережесі төменгі соттың шешімі «дұрыс емес» болса немесе апелляцияға рұқсат етілетінін анықтайды «сот процесінде елеулі процестік немесе өзге де бұзушылықтар салдарынан әділетсіз».
6. Апелляцияның «Apex Management GP» чека-ға шағымын қабылдамауға шағымдануға рұқсат беру туралы өтінішін қолдаудағы негізгі талабы-оның «Apex Management GP» ЖК мен «Khan Tengri Capital» ЖШС қызметкері екендігі туралы нұсқасын қабылдамай, Судья барлық фактілерді қарастырмады және ол ұсынған дәлелдер 29.7(2) ережесінің «мақсаттары үшін үлкен бұзушылық болып табылады. Оның пайымдауынша, Судья «толық емес бағалау» жүргізді, нәтижесінде «істі ескере отырып қайта қарау» қажет жұмыс беруші мен қызметкер арасында нақты қарым-қатынас орнататын маңызды аспектілерге баса назар аударып, қазіргі жұмыс тәртібінің күрделілігі».

7. «Моральдық зиян үшін» өтемақы талап ете отырып, шағымданушы судья өзінің талабының осы бөлігін "Соттардың моральдық зиянды өтеу туралы заңнаманы қолдануы туралы" Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының 2015 жылғы 27 қарашадағы № 7 нормативтік қаулысына сілтеме жасай отырып, дұрыс емес деп санайды, өйткені ол баптың мақсаттары үшін Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасының бөлігі болып табылмайды АХҚО туралы Конституциялық заңның 4.1(3). Оның орнына ол Канаданың Жоғарғы Сотының Whiten V ісі бойынша шешімінде тұжырымдалған канадалық айыппұл заңнамасына сүйенуге тырысады. Pilot Insurance Co [2002] 1 SCR 595 36 б.
8. Судья бұл кішігірім талапты тараптар берген құжаттар негізінде қарады. Мен қараған бұл құжаттарда шағымданушы «Арех Management GP» ЖК компаниясы жанама түрде жалдады деген пікірін қолдайтын көптеген электрондық хаттар, скриншоттар және т.б. болды.
9. Судья оған берілген барлық дәлелдерді ескермеді деген дәлел, менің ойымша, негізсіз.
10. «Негізгі фактілерді» көрсете отырып, Судья осы ауқымды материалға сілтеме жасады. Шешімінің 32-тармағында оны «Арех Management GP» ЖК пайдасына шығарып, ол «құжаттық дәлелдемелерді қарау» туралы айтты. Атап айтқанда, Судья оның пікірінше, деректі материалдар 2023 жылғы 31 мамырдағы шешуші электрондық хатта «Khan Tengri Capital» ЖШС-мен апелляцияның еңбек қатынастары саласына кіретін ретінде қарастырылғанына сәйкес келетіндігін түсіндірді. Мәні мынада, «Khan Tengri Capital» ЖШС-мен жасалған Келісім оның «Арех Management GP» ЖК құруға тікелей қатысқан уақытта олардың жұмысын көздеді. «Арех Management GP» чека қызметіне байланысты барлық жұмысты Талапкер 31 мамырдағы электрондық хатта айтылған «Khan Tengri Capital» ЖШС келісімшартына сәйкес орындауы тиіс еді.
11. Бұл жерде ешқандай даулы жағдайлар болған жоқ және Судья шағымданушының «Арех Management GP» ЖК компаниясында бір мезгілде жұмысқа орналасу фактісін растамайды деген қорытындыда қателесті деп айтуға болмайды. Судья сонымен қатар шағымданушының екі түрлі жұмыс берушіде, толық және толық емес жұмыс күнінде жұмыс істеді деген болжамының таңқаларлық салдарын қарастыра отырып, дұрыс болды.
12. Апелляциялық шағымда апелляциялық шағымда оның «Арех Management GP» ЖК қатысты талаптарын қолдай алатын куәгер бар екенін, бірақ куәгердің талап арызында ешқандай дәлел келтірілмегенін атап өтті. Ол шағымдануға рұқсат алу туралы өтінішінде куәгердің болуын тағы да айтады. Алайда, апелляция сотқа бірінші сатыда алуға болатын дәлелдемелерді ұсынуға мүмкіндік бермейді.
13. «Арех Management GP» ЖК қарсы шағымдануға рұқсат алу туралы өтініш іс жүзінде судьяның шағымданған кез келген сәтте емес, дәлелдемелер жиынтығы бойынша қорытындыларымен келіспеушілікке негізделген.

14. Мен шағымданушының моральдық зиянды өтеу туралы талабын қалай айтқанын қысқаша сипаттадым. Оның талап арызында және алдыңғы хат-хабарларында мұндай талаптың құқықтық негізі көрсетілмеген. Өз қарсылықтарында екі жауапкер де «Соттардың моральдық зиянды өтеу туралы заңнаманы қолдануы туралы» Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының 2015 жылғы 27 қарашадағы № 7 нормативтік қаулысына сілтеме жасады. Олар бұл заң шағымданушыға көмектеспейтінін түсіндірді, өйткені ол тек мүліктік емес талаптарға қолданылады. Шағым бойынша қарсылықтарға берген жауабында шағымданушы «мүліктік және мүліктік емес талаптар арасындағы заңды айырмашылықтарға қарамастан, талапкердің басынан өткерген азаптары қарапайым ақшалай зияннан асып түседі. [Шартты бұзу] айтарлықтай эмоционалды азап тудырды...». Менің ойымша, бұл жауапта оның талабы қазақстандық заңнамадағы «моральдық зиян» ұғымына жатпайды және мұндай өтемақы төленуі мүмкін басқа негіз ұсынылмайды деп санамаймын.
15. Сондықтан судьяның шешім шығара алмағаны таңқаларлық емес. Енді талап басқа негізде беріледі, бірақ сонымен бірге Жоғарғы Соттың нормативтік қаулысы АХҚО сотында қолданылатын құқықтың бөлігі болып табылмайды деп болжайды.
16. «Астана» Халықаралық Қаржы Орталығы туралы» Қазақстан Республикасы Конституциялық заңының 4-бабы АХҚО-ның қолданыстағы құқығын белгілейді. Оған «осы Конституциялық заңмен және Орталықтың актілерімен реттелмеген бөлігінде қолданылатын Қазақстан Республикасының қолданыстағы құқығы» кіреді. 13.6-бап сотқа жалпы құқықтың басқа юрисдикцияларындағы соттардың заңды күшіне енген шешімдерін назарға алуға мүмкіндік береді, ал АХҚО соты регламентінің 29-ережесі сотқа, егер ол орталықтың қолданыстағы құқығына қайшы келмесе, «соттың пікірі бойынша даудың фактілері мен мән-жайлары негізінде неғұрлым қолданылатын құқықты» қолдануға мүмкіндік береді.
17. Апеллянт енді Жоғарғы Соттың нормативтік қаулысы Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасының бөлігі болып табылмайды деп мәлімдейді. Ол «құқықтық актілер туралы» Қазақстан Республикасының 2016 жылғы 6 сәуірдегі № 480-V Заңына, атап айтқанда нормативтік құқықтық актілер иерархиясына қатысты 10-бапқа сілтеме жасайды. Жауапкерлер өз хабарламасында атап өткендей, шағымданушы осы заңның бір бөлігін контекстен тыс қолданды. 4 және 5-баптарда Қазақстан Республикасы Конституциялық сотының немесе Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының нормативтік қаулысы Қазақстан заңнамасының бөлігі болып табылатыны анық көрсетілген. Судья тиісті нормативтік қаулыға сілтеме жасай отырып, шағымның осы бөлігін қарауға толық құқылы болды. Шағымданушы оның талабы Қазақстан Республикасының Жоғарғы Соты тұжырымдаған "моральдық зиян" ұғымына жатады деп болжамайды. Мен Англия мен Уэльстің құқығы, өте шектеулі ерекшеліктерді қоспағанда, келісімшартты бұзғаны үшін шығындарды өндіріп алуға жол бермейді деп қосар едім. Айрықша жағдайларда залалды өтеу берілуі мүмкін. Шартты бұзу туралы бұл талап мұндай жағдайлардан алыс. Шағымданушы канадалық заңнамаға сілтеме жасайды, онда шамамен өтеу ұғымы айыппұл шығындары деп аталады. Канададағы тәсіл Англияға қарағанда икемді болып саналғанымен, ол сілтеме жасаған Whiten шешіміндегі абзац оның ерекше сипатын көрсетеді. Егер ол қолданылса да, бұл оған көмектеспес еді.
18. Шағымданушының мәлімдемесінің бұл бөлігінде ешқандай себеп жоқ.

19. Шағымданушы Судья шығындарды өтеу туралы қаулы шығармағанын атап өтті. Оның дәлелдерінің бір бөлігі «Khan Tengri Capital» ЖШС 2024 жылғы 9 ақпанға дейін сот шешімін орындайды деген болжамға негізделген сияқты. Оның айтуынша, бұл болған жоқ. Сондықтан ол апелляциялық соттан шығындар туралы шешімді қайта қарауды сұрайды.
20. Бұл болжам апелляцияның мәні емес, төменгі сатыдағы сотта көтерілуі керек мәселе.
21. Мен апелляцияның табысқа жетудің нақты перспективалары жоқ екеніне сенімдімін және оны қарастыруға басқа жақсы себептер жоқ. Нәтижесінде апелляцияға рұқсат алу туралы осы өтініш қабылданбайды.

Сот қабылдады,

Аса мәртебелі Малдон Лорды Бернетт,
Сот төрағасы, АХҚО соты

Өкілдік ету:

Талап қоюшының атынан Исламбек Нұржанов өкілдік етті, жұмысқа тартылған тәуелсіз заңгер, Астана, Қазақстан.

Жауапкерлердің бәрінің атынан Айдана Токина өкілдік етті, жұмысқа тартылған тәуелсіз заңгер, Қазақстан.